

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 11 päivänä heinäkuuta 2017,

Espanjan vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Espanjan vuoden 2017 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2017/C 261/08)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonkreettisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Espanja kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Neuvosto hyväksyi 21 päivänä maaliskuuta 2017 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä ”euroalueen suositus” ⁽³⁾.
- (2) Koska Espanja kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Espanjan olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (3) Espanjaa koskeva vuoden 2017 maaraportti julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Espanjan edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja sen kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 22 päivänä helmikuuta 2017. Komissio päätteli

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 92, 24.3.2017, s. 1.

analyysinsä perusteella, että Espanjan makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka vaikuttavat muihin maihin. Etenkin vaihtotaseen ylijäämät supistavat Espanjan ulkomaista nettovelkaa, joka on silti edelleen huomattavan suuri ja asettaa maan alttiiksi markkinoiden mielialan muutoksille. Yksityisen sektorin velka on vähentynyt merkittävästi erityisesti yritysten osalta, mutta kotitalouksilla velkaa on edelleen runsaasti. Velan vähentyminen johtuu lähinnä talouskasvusta, mutta kestävyysriskit ovat edelleen suuria keskipitkällä aikavälillä. On erityisen tärkeää toteuttaa toimia, joilla voidaan pienentää haittavaikutusten riskiä, joka epätasapainojen vuoksi kohdistuu Espanjan talouteen, ja kun otetaan huomioon sen talouden suuruus ja vaikutukset muihin maihin, myös talous- ja rahaliittoon. Rahoitusala on pysynyt erittäin vakaana parhaillaan toteutettavan uudelleenorganisoinnin, alhaisten varainhankintakustannusten ja talouden elpymisen tukemana. Työpaikkojen luominen on edennyt viime vuosina vahvasti ja työttömyys on vähentynyt nopeasti, mutta on silti edelleen erittäin korkealla tasolla. Työmarkkinoiden uudistukset ja palkkamaltilta ovat edistäneet merkittävästi työpaikkojen luomista ja kilpailukyvyyn paranemista.

- (4) Espanja toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2017 ja vuoden 2017 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (6) Espanjaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Espanja suunnittelee vuoden 2017 vakausohjelmassaan liiallisen alijäämän korjaamista vuoteen 2018 mennessä, neuvoston 8 päivänä elokuuta 2016 tekemän päätöksen mukaisesti, jossa Espanjaa kehoitettiin toteuttamaan toimia alijäämän vähentämiseksi, minkä katsottiin olevan välttämätöntä liiallisen alijäämän tilanteen korjaamiseksi ("8 päivänä elokuuta 2016 tehty neuvoston päätös"). Julkisen talouden alijäämän suunnitellaan supistuvan sen jälkeen edelleen siten, että se on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Vuoden 2017 vakausohjelman menoennusteissa on otettu huomioon tiettyjen ehdollisten velkojen toteutuminen, minkä vaikutus on vuosina 2017 ja 2018 moottoriteiden osalta lähes 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen ja finanssialan osalta 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta eli rakenteellisesti tasapainoista rahoitusasemaa ei kuitenkaan suunnitella saavutettavan vuoden 2017 vakausohjelman ohjelmakaudella. Uudelleenlasketun⁽²⁾ rakenteellisen rahoitusaseman ennustetaan olevan -1,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Vuoden 2017 vakausohjelmassa ennustetaan julkisen talouden velan supistuvan 98,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017, 97,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018 ja 92,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Vuoden 2017 vakausohjelman makrotaloudelliset oletukset ovat vuoteen 2018 saakka uskottavia ja sen jälkeen jossain määrin suotuisia. Kaiken kaikkiaan tavoitteiden suunniteltu saavuttaminen perustuu edelleen vahvointiin talousnäkömiin, joihin kohdistuu kuitenkin riskkejä. Muut julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen kohdistuvat riskit liittyvät siihen, että äskettäin hyväksytyjen verotusta koskevien toimenpiteiden vaikutuksesta ei ole varmuutta. Kun lisäksi otetaan huomioon tiettyjen ehdollisten velkojen oletettu toteutuminen (jota ei ole huomioitu komission kevään 2017 ennusteessa), vuoden 2017 vakausohjelma perustuu huomattavasti vahvempaan menokuriin kuin vuosia 2017 ja 2018 koskeva komission ennuste. Sitä paitsi toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuonna 2018, ei ole vielä täsmennetty.
- (7) Neuvosto suositti 8 päivänä elokuuta 2016, että Espanja korjaa liiallisen alijäämän tilanteen viimeistään vuonna 2018 ja pyrkii siihen, että julkisen talouden alijäämä on 4,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, 3,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Komission kevään 2016 tarkistetun talousennusteen mukaan tämän julkisen talouden rahoitusaseman paranemisen katsotaan vastaavan rakenteellisen rahoitusaseman heikkenemistä 0,4 prosentilla suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja paranemista 0,5 prosentilla suhteessa BKT:hen vuosina 2017 ja 2018. Espanja saavutti vuonna 2016 julkisen talouden alijäämän, joka on 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, eli alle 8 päivänä elokuuta 2016 tehdyssä neuvoston päätöksessä asetetun tavoitteen. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Suhdannetasoitettu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä, komission yksiköiden uudelleen laskemana yhteisesti sovittuja menetelmiä käyttäen.

supistuu 3,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja edelleen 2,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018, jos toimintapolitiikassa ei tapahdu muutoksia. Nämä luvut ovat 0,1 ja 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen suuremmat kuin vuoden 2017 vakausohjelmassa esitetyt ja neuvoston asettamat alijäämätavoitteet. Toisin kuin vuoden 2017 vakausohjelmassa, ennusteessa ei oleteta edellä mainittujen ehdollisten velkojen toteutuvan. Julkisen talouden kumulatiivisen sopeutustavoitteen odotetaan toteutuvan täpärästi vuosina 2016–2017, mutta jos toimintapolitiikassa ei tapahdu muutoksia, vuonna 2018 julkisten talouden toimet jäävät 8 päivänä elokuuta 2016 tehdyssä neuvoston päätöksessä asetetusta tavoitteesta. Lisäksi neuvosto vaati elokuussa 2016 Espanjaa toteuttamaan toimenpiteitä julkisen talouden kehityksen parantamiseksi, mutta vuoden 2017 vakausohjelmassa ei mainita suunnitelmia, joilla vahvistettaisiin julkisen talouden vakautta koskevan lain menosäännön vaikutusta julkisen talouden kestävyys. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että erityisesti vuonna 2018 on toteutettava lisätoimenpiteitä, jotta vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia ja etenkin 8 päivänä elokuuta 2016 tehtyä neuvoston päätöstä voidaan noudattaa.

- (8) Espanjasta puuttuu edelleen selkeä ja johdonmukainen julkisten hankintojen kehys, joka varmistaisi lainmukaisuuden, vahvan kilpailun ja taloudellisen tehokkuuden, tuloksellisten ennako- ja jälkivalvontamekanismien, läpinäkyvyyden lisäämisen ja kaikkien eri hallintotasojen edustavien hankintaviranomaisten ja -yksiköiden keskinäisen koordinoinnin avulla. Hallitus on esittänyt vuonna 2017 toimenpiteitä, joilla parannettaisiin hankintojen valvontamenettelyä. Toimenpiteet odottavat parlamentin hyväksyntää.
- (9) Espanja on edistynyt korruption torjunnassa erityisesti hallinnollisten päätöksentekomenettelyjen avoimuuden suhteen ja konkreettisemmin hyväksymällä lainsäädäntöä, joka koskee puoluerahoituksen avoimuutta, virkamiesten varojen ilmoittamista ja eturistiriitoja. Pääpaino siirtyy nyt näiden toimenpiteiden käytännön täytäntöönpanoon. Vaikka korruptiotutkimukset ovat lisääntyneet paikallis- ja aluetasolla, korruption riskien lieventämiseksi näillä hallintotasolla ei ole laadittu räätälöityjä torjuntastrategioita eikä maassa ole myöskään eri hallintotasot kattavaa yleistä torjuntastrategiaa. Erityisiä seurantatoimia ei ole toteutettu myöskään muiden puutteiden suhteen, joita ovat muun muassa väärinkäytösten paljastajien suojelua koskevan lainsäädännön puutteet, äskettäin perustetun eturistiriitoja tutkivan viraston riippumattomuusaste ja lobbausta koskevan sääntelyn puuttuminen. Yksi ongelma on korruptiotapauksia koskevien tuomioistuinmenettelyjen pitkä kesto. Rikosprosessilakia muutettiin vuonna 2015 rajoittamalla tutkinnan kestoa ja vähentämällä rikosoikeudellisten menettelyjen tarpeetonta viivästymistä. Tämä voi kuitenkin lisätä riskiä siitä, että menettelyjen määrääjät eivät ole riittävän pitkiä monimutkaisissa korruptiotapauksissa, jos lisäaika koskevat määräykset ovat rajoittavia.
- (10) Vaikka Espanjan yleinen alv-kanta on unionin keskitasoa ja alv-säännöksiä noudattamisessa on vain vähän puutteita, jotka vähenevät jatkuvasti, maan alv-tulot ovat suhteellisen pienet. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että Espanjassa sovelletaan moniin eri tuotteisiin ja palveluihin vapautuksia tai alennettuja verokantoja. Tämän seurauksena Espanjan arvonlisäverovaje oli vuonna 2014 unionin suurin (59 prosenttia, kun EU:n keskiarvo oli noin 44 prosenttia). Myös ympäristöön liittyvistä veroista saatavat tulot kuuluvat Espanjassa unionin alhaisimpiin siitä huolimatta, että viime vuosina on toteutettu joitakin toimenpiteitä lähinnä energia-alalla. Verottamalla saastuttamista ja resurssien käyttöä voidaan saada lisätuloja ja toteuttaa merkittäviä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä parannuksia. Lisäksi asiaa koskeva lainsäädäntö on hajanaista, minkä seurauksena eräisiin ympäristöveroihin suhtaudutaan eri alueilla eri tavoin. Menojen osalta hallitus on antanut Espanjan riippumattomalle finanssipoliittiselle neuvostolle (Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal, AIReF) tehtäväksi laatia menojen uudelleenarvioinnin, joka kattaa kaikki hallinnon tasot. Arvioinnin avulla voidaan määrittää osa-alueita, joilla menotarpeet voidaan täyttää käyttämällä resursseja tehokkaammin.
- (11) Työpaikkojen luominen on edennyt viime vuosina vahvasti, ja työmarkkinoiden uudistukset ja palkkamallit ovat tukeneet sitä. Työttömyys on vähentynyt nopeasti, mutta erityisesti nuorten ja matalan osaamistason työntekijöiden työttömyys kuuluu edelleen unionin korkeimpiin, ja vaarana on jääminen työmarkkinoiden ulkopuolelle. Lähes puolet työttömistä on ollut vailla työtä yli vuoden ajan. Espanjassa toteutetaan toimenpiteitä nuorten tukemiseksi muun muassa laajentamalla nuorisotakuun⁽¹⁾ soveltamiskriteereitä ja vahvistamalla pitkäaikaistyöttömille myönnettävää yksilöllistä tukea. Toimenpiteiden tuloksellisuus riippuu myös alueellisten julkisten työvoimapolvelujen suorituskyvystä. Niiden yhteistyötä sosiaalipalvelujen kanssa on mahdollista kehittää, jotta voitaisiin parantaa laajennettujen palvelujen tarjoamista työnhakijoille, erityisesti pitkäaikaistyöttömille ja toimeentulotukijärjestelmien edunsaajille. Samalla voitaisiin kehittää myös julkisten työvoimapolvelujen yhteistyötä työnantajien kanssa erityisesti lisäämällä työvoimapolvelujen kautta välitettävien avoimien työpaikkojen osuutta.
- (12) Määräaikaisten työsuhteiden osuus on Espanjassa unionin suurimpia, ja monet määräaikaisten työsopimukset ovat erittäin lyhyitä. Siirtyminen määräaikaisten pösyviin työsopimuksiin on unionin keskiarvoon verrattuna erittäin vähäistä. Määräaikaisten työsopimusten runsas käyttö liittyy hitaampaan tuottavuuden kasvuun (muun muassa

⁽¹⁾ Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2013, nuorisotakuun perustamisesta (EUVL C 120, 26.4.2013, s. 1).

vähäisempien työpaikkakoulutusmahdollisuuksien vuoksi), heikompiin työoloihin ja suurempiin köyhyysriskeihin. Viimeaikaiset työmarkkinauudistukset näyttävät jossain määrin vähentäneen pysyvien ja määräaikaisten sopimusten välistä segmentoitumista, ja parhaillaan toteutettava työsuojelutarkastusten vahvistaminen on edistänyt puuttumista määräaikaisten sopimusten väärinkäyttöön. Eräät Espanjan työmarkkinoiden piirteet saattavat edelleen estää pysyvien työsopimusten käyttöä uusien työntekijöiden palkkaamisessa. Tällaisia ovat muun muassa irtisanomiseen liittyvien oikeusriitojen aiheuttama epävarmuus sekä pysyville työntekijöille maksettava verrattain korkea irtisanomiskorvaus. Lisäksi työhönottokannustinjärjestelmä on hajanainen eikä sitä ole kohdennettu pysyvien työsuhteiden edistämiseen. Vaikka Espanja on äskettäin perustanut työryhmän käsittelemään työllisyyden laatua, se ei ole vielä laatinut kattavaa suunnitelmaa työmarkkinoiden segmentoitumisen torjumiseksi hallituksen ja työmarkkinaosapuolten vuonna 2014 tekemän sopimuksen mukaisesti.

- (13) Toimeentulokijärjestelmien soveltamisedot ovat eri alueilla ja eri järjestelmissä erilaisia, samoin kuin aktiivoinnin ja sosiaaliturvan kytkeminen toisiinsa. Eräät heikossa asemassa olevat ryhmät on jätetty toimeentulokijärjestelyjen ulkopuolelle. Järjestelmien puutteelliset tulokset johtuvat osittain siitä, että alueellisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien riittävyys ja soveltamisedellytykset vaihtelevat huomattavasti ja että kansallinen etuusjärjestelmä on jakautunut moniin eri järjestelmiin, joko kohteena olevan työntekijäryhmän tai hallinnoinnista vastaavan viranomaisen mukaan. Tämän hajanaisuuden vuoksi edunsaajille myönnetty tuki voi olla katkonaista, ja hajanaisuus myös estää integroitujen järjestelyjen toteuttamisen. Monien haasteiden vuoksi käynnissä on nyt selvitys, jossa arvioidaan kansallisten ja alueellisten toimeentulokijärjestelmien tuloksellisuutta. Perhe-etuudet on kohdennettu huonosti. Kun huomioon otetaan verohyvitysten vaikutus, veroetuusjärjestelmä on lisäksi kokonaisuutena hieman regressiivinen. Lisäksi lastenhoitopalvelujen käyttö lisääntyy selvästi perheen tulojen kasvaessa, mikä viittaa siihen, että matalapalkkaisten vanhempien on vaikea päästä näiden palvelujen piiriin. Pitkäaikaishoidon palvelujen tarjonta on paranemaan päin, mutta vaihtelee edelleen alueittain, eikä se vastaa nykyisiä tarpeita.
- (14) Heikot koulutustulokset hidastavat myös tuottavuuden kasvua Espanjassa pidemmällä aikavälillä. Koulunkäynnin keskeyttämisaste on viime vuosina huomattavasti alentunut, mutta se on silti edelleen unionin korkeimpia. Koulunkäynnin keskeyttämisessä ja opiskelijoiden koulutustuloksissa on suuria alueellisia eroja etenkin perustaitojen osalta. Opettajien koulutus ja yksittäisille opiskelijoille annettu tuki ovat hyvien koulutustulosten taustatekijöitä hyvin suoriutuneilla alueilla. Luokalle jääminen on Espanjassa unionin toiseksi yleisintä, mikä nostaa koulunkäynnin keskeyttämisen riskiä ja koulutuksen kustannuksia ja alentaa koulutustasoon liittyviä odotuksia. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työllistymisaste on verrattain alhainen. Opiskelijoiden ja akateemisen henkilöstön vähäinen liikkuvuus, rajalliset harjoittelumahdollisuudet, kannustimien puute ja yliopistohallinnon jäykkyys vaikeuttavat edelleen yhteistyötä yritysten tai tutkimuslaitosten kanssa.
- (15) Tuottavuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi Espanjalle olisi hyötyä tutkimuksen ja innovoinnin edistämisestä. Innovointitulokset ovat kuitenkin heikentyneet ja ovat nyt heikommat kuin vuonna 2007, ja ero unionin keskiarvoon nähden on ajan myötä kasvanut. Heikkojen innovointitulosten lisäksi yksityiset T&K-menot ovat supistuneet, mikä kertoo puutteista tutkimuksen ja innovoinnin hallintokehityksessä. Keskushallinnon tutkimus- ja innovointirahoituksen hallinnoinnista vastaava valtion tutkimusvirasto aloitti toimintansa vuoden 2017 alussa. Tähän asti tukiohjelmien rahoitusta ei ole suunniteltu järjestelmällisesti monivuotisten ohjelmien perusteella. Myöskään tukiohjelmien tuloksellisuutta ei ole järjestelmällisesti arvioitu, jotta voitaisiin parantaa niiden muotoa ja toteutusta. Kannustimien puutteen ja yliopistohallinnon jäykkyyden vuoksi myös julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö on vähäistä, samoin kuin tutkijoiden liikkuvuus julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Eri hallintotasojen koordinoitua olisi parannettava, sillä kansallisten ja alueellisten politiikkatoimien yhteisvaikutus ei ole paras mahdollinen.
- (16) Espanjan pienten yritysten tuottavuus on yleensä huomattavasti heikompi kuin vastaavien yritysten tuottavuus muissa suurissa jäsenvaltioissa. Koska valtaosa Espanjan yrityksistä on pieniä, tämä vaikuttaa merkittävästi koko talouden tuottavuuteen. Poistamalla yritysten perustamista, toimintaa ja kasvua haittaavia esteitä voitaisiin siis lisätä investointeja ja parantaa tuottavuutta. Espanjan hallitus on hyväksynyt viime vuosina useita toimenpiteitä, joiden avulla pyritään helpottamaan yritysten perustamista ja kasvua. Näiden uudistusten lujittaminen ja täysimääräinen toteuttaminen on olennaisen tärkeää, jotta niiden koko potentiaali saadaan käyttöön. Vuonna 2013 hyväksytty markkinoiden yhtenäisyyttä koskeva laki on helpottanut niiden ylimääräisten kustannusten karsimista, joita yrittäjille aiheutuu sen vuoksi, että yrityslainsäädännössä on eri alueilla suuria eroja ja päällekkäisyyksiä. Yritykset käyttävät yhä enemmän tähän lakiin sisältyvää valitusmekanismia saadakseen apua markkinoille pääsyä koskevien esteiden poistamisesta, mikä saattaa olla osoitus tarpeesta yksinkertaistaa lupamenettelyjä edelleen. Asiasta vastaavien julkishallinnon elinten väliseen koordinoituihin on panostettava enemmän, myös alueministeriöiden ja kansallisen ministeriön välisten toimialakokousten (conferencia sectorial) tasolla. Tämä on erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että voimassa olevassa ja tulevassa lainsäädännössä puututaan kaikilla tasoilla tehokkaasti tarpeettomiin

markkinoillepääsyn esteisiin, jotka koskevat myös uusia yhteistyötalouteen perustuvia liiketoimintamalleja. Vähittäiskauppasektorilla vähittäisliikkeitä koskeva kaksinkertainen lupamenettely rajoittaa edelleen tarpeettomasti markkinoille pääsyä. Auton vuokrausta kuljettajan kanssa ja lyhytaikaisia asunnonvuokrauspalveluja koskevaan aluelainsäädäntöön sisältyvät markkinoille pääsyä koskevat vaatimukset saattavat tarpeettomasti vaikeuttaa yhteistyötalouden tasapainoista kehitystä. Espanja on toteuttanut vuoden 2017 ensimmäisinä kuukausina toimenpiteitä markkinoiden yhtenäisyyttä koskevan lain täytäntöönpanon tehostamiseksi. Esimerkkeinä voidaan mainita äskettäin hyväksyty lain täytäntöönpanoa koskeva opas sekä luettelo sen soveltamiseen liittyvistä hyvistä ja huonoista käytänteistä.

- (17) Asiantuntijapalvelujen sääntely on edelleen verrattain rajoittavaa. Protektionistisia oikeuksia (ns. varatut toiminnot) myönnetään valikoivasti joillekin palveluntarjoajille ja suljetaan samalla pois muut, joilla on vastaava pätevyys. Erittäin monissa ammateissa on pakollisena vaatimuksena ammattialajärjestön jäsenyys. Espanjassa insinöörejä, arkkitehteja ja matkaoppaita koskevat rajoitukset ovat unionin keskiarvoa tiukemmat. Rajoitukset ovat unionin keskiarvoa väljemmät patenttiasiamiesten ja lakimiesten osalta, joskin lakimiehen ammattiin pääsyä koskevat rajoitukset ovat Espanjassa tiukemmat kuin minkään muun ammatin. Asiantuntijapalveluja koskevaa säädösehdotusta, jossa kaavailaan muun muassa ammattialajärjestön jäsenyyttä koskevan vaatimuksen järjeistämistä, ei ole vielä hyväksytty. Uudistuksessa säädetään myös asiantuntijaelinten avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisäämisestä, aiheettomasti varattujen toimintojen avaamisesta kilpailulle ja markkinoiden yhtenäisyyden turvaamisesta asiantuntijapalvelujen tarjoajaksi pääsyn ja näiden palvelujen tarjoamisen yhteydessä.
- (18) Komissio on vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Espanjan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2017 vakausohjelman ja vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Espanjalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Espanjan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (19) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (20) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2017 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3,

SUOSITTAA, että Espanja toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

1. varmistaa, että noudatetaan 8 päivänä elokuuta 2016 tehtyä neuvoston päätöstä, mukaan lukien toimet, joilla lujitetaan julkisen talouden ja julkisten hankintojen kehystä; toteuttaa kattavan menojen uudelleenarvioinnin, jotta voidaan määrittää alat, joilla varojen käyttöä voitaisiin mahdollisesti tehostaa;
2. parantaa koordinoitua alueellisten työvoimapalvelujen, sosiaalipalvelujen ja työnantajien välillä, jotta voidaan paremmin vastata työnhakijoiden ja työnantajien tarpeisiin; toteuttaa toimenpiteitä, joilla edistetään työntekijöiden palkkaamista pysyviin työsuhteisiin; puuttuu toimeentulotukijärjestelmien alueellisiin eroihin ja hajanaisuuteen sekä parantaa perheille myönnettävää tukea, muun muassa laadukkaiden lastenhoitopalvelujen saatavuutta; parantaa korkeakoulutuksen työmarkkinarelevanssia; puuttuu koulutustulosten alueellisiin eroihin erityisesti parantamalla opettajien koulutusta ja yksittäisille opiskelijoille annettavaa tukea;
3. varmistaa riittävät ja kestävät investoinnit tutkimukseen ja innovointiin ja lujittaa investointien hallinnointia eri hallintotasoilla; varmistaa markkinoiden yhtenäisyyttä koskevan lain perusteellisen ja oikea-aikaisen täytäntöönpanon sekä voimassa olevan että tulevan lainsäädännön osalta.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.